

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA

ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi N-rul 1/a
INSERTIUNILE
se primesc la adinini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil
Manuscrise nu se în-
napolază.

ROMÂNUL

De pe câmpul de război.

— SCRISORI. —

I.

Românii din Cernăuți au făcut o minune nemaipomenită în anele luptelor. Numai cu foștii grănițeri dela al II-lea regiment îi mai poți asemăna în luptele lui Napoleon. Au bătut o divizie de Ruși, armată regulată. Ai noștri nu au fost decât reg. 41 dela Cernăuți armată regulată și o brigadă de glotași. — Vă salut *Dr. C. Schott*.

II.

Frate...

Trimit din tabără aceasta predică pe care am ținut-o la 18 August bravilor noștri ostași, cari au trecut prin foc învingători (reg. 61) Sunt bravi ostașii noștri, cu toții! Dacă e cu puțință publică-o, iar mie trimite-mi un număr în care va apare, pe adresa Eug. Muntean, Feldkurat, 7 reg. 61. Feldpostamt 60. Ostașilor le merge bine. Sunt cu toate bine provăzuți, doina noastră încă răsună, iar muzica intonează la marșuri, și românești. — Te salut *Muntean*.

Ostași!!

La ziua de azi au sunat de atâta timp în bisericile din scumpa noastră patrie, rugăciuni pentru preabunul și luminatul nostru împărat și rege. La ziua de azi inimile tuturor credincioșilor s'a îndreptat către Cel Atotputernic cerându-i viață fericită și lungă bunului nostru monarh.

Dar iată la ziua de azi o schimbare. Scumpa noastră țară ne-a chemat să o apărăm până la ultima picătură de sânge, și să sfărâmăm hoardele barbare cari au atacat cinstea noastră. Deci ziua de azi acum e conturbată din

serbătoarea ei obicinuită. Noi o serbătorim însă cu drag și nădejde cum și ori unde o putem. Ba putem zice că ziua de azi este o serbătoare dublă. E serbătoarea împăratului rege și a ostașilor lui, cu un cuvânt e sărbătoarea țării, căci țara ne chiamă și zice: „în luptă cu voi!” Iar noi răspundem: „Fie ploii, ninsoare, sau ceriu noros, fie zi cu soare; noi mergem în luptă voioși.

Biserica noastră străbună întotdeauna s'a rugat și a preamărit pe împăratul-rege și armata zicând „Doamne ține și protege patria și pe împărat. Să ne rugăm și acum cerând dela bunul Dzeu și zicând: „Doamne primește rugăciunea noastră, dă viață îndelungată prealuminatului nostru împărat-rege, trimite binecuvântarea Ta peste ostașii și armele lor, ca să taie pe dușman și-i fă biruitori!

Iar vouă iubiți ostași vă zic: „*Imbărbătați-vă și vă întăriți inimile voastre* să învingeți pe dușman, având nădejde în Domnul totdeauna în numele Tatălui Amin.

III.

Mult On. dle redactor!

Cu multă bucurie Vă facem cunoscut, că acum înainte de plecarea la locul cel sfânt am avut parte câteva ore de o nedescrisă bucurie, anume, am obținut dela mai marii noștri permisiunea să ne facem un steag național, pe care îl vom purta prin străzile Galiției în fruntea întregului batalion român, cântând „Imnul unirii”. Și ne vom bucura, căci cu ajutorul Atotputernicului și prea bunului Dumnezeu vom ajunge să punem sfântul steag în centrul Rusiei. — K. u. k. Marș Reg. Nr. 14. Feld. Post 209. 8/43 Marșkomp. *Ștefan Micuru*, sergent-major.

IV.

Timișoara, 31/VIII.

Vă rog să binevoiți a publica aceste șire în St. Dvoastră foaie: Formându-se din reg. 43 din Caransebeș, care e curat românesc, un marș batalion, care zilele acestea pleacă în țara Rusului, o să ne batem cu el și o să-l învățăm carte, și fiind la toate companiile comandantii români, feciorii cerând permisiunea să facă câte un steag trei culori românești, li-s'a și îngăduit, de loc le-au și făcut. Văzându-le feciorii mulți plâneau de bucurie, căci nouă Românilor rar avem ocaziune să vedem așa ceva. Și așa cu steagurile noastre, de cari suntem legați, — și cu gând la Dumnezeu mergem să luptăm pentru patrie și pentru împărat. Trăiască patria! Trăiască împăratul nostru! — *Un rezervist*.

Crucea roșie și convenția dela Geneva.

— Un apel. —

Chiar în anul acesta în 22 August st. n. societatea „Crucea roșie” și-ar fi serbat jubileul de 50 de ani. Soartea a voit, că la începutul serbării jubileare de 50 de ani a acestei instituții, să izbucnească războiul universal, așa că în loc de serbare sublimă are acuma „Crucea roșie” menirea nobilă, de a alina toate cruzimile războiului.

În 22 August st. n. 1864, la inițiativa elvețianului Henric Dunant s'a încheiat convenția dela Geneva și s'a constituit societatea de ajutorare sub numele de „Crucea roșie”, carea a întrunit simpatiiile întregii lumi culturale.

Pe Dunant l'a îndemnat ca să constituie această societate, lupta dela Solferino, al cărei martor ocular a fost, unde mii de soldați și-au pierdut

Pripeala dela Band.

Cu titlul pompos de „Infrățirea maghiară-română”, și s'a trimis corespondența de mai la vale, pe care o dăm curat ca un *document istoric*. — Red.

Evenimentele ce se desfășură cu țieala fulgerului și cari pe anul viitor vor schimba harta geografică a Europei, ofensiva adevărat germană în felul ei, defensiva ursului din Rusia, concilianta ținută între altele a României, ținuta deamănă a conducătorilor politice din Ardealul nostru, au avut răsunet și în satul nostru Band, de câmpie din colțul M. Turda aproape de Odorhei.

Acest sat care numără aproape 4000 de locuitori într'o terțialitate e locuit de Români gr. catolici și ortodoxi. — Dar mulțumită Celui de sus, desbinarea confesională nu și-a ridicat capul său de hydră, între noi Români de aici și s'ur domnește pacea și buna înțelegere a Dlui Iesus Christos.

Ziua de 10 (23) August va fi ziua istorică în trecutul acestei comune mare, sediu de protopretură și alte oficii locale.

Căci în această memorabilă zi cu senin de sus — s'a legat deocamdată în cadrele unei frumoase solemnități infrățirea româno-maghiară. Infrățire inițiată de Il. Sa d. comite suprem Szász József, în calitate de comisar al guvernului înalt.

În menționata zi, a ieșit în persoană Il. Sa cu automobilul oficios, însoțit de d. protonotar comitatens Balázs, secretarul său, vicenotarul Il. comitatens și protonotarul comit. în penziune Orbán, pentru participarea la solemnitatea aceasta de mare însemnătate.

Serviciul divin se începe prima oară în biserica ev. reformată, la orele 10 și un sfert. Clopotele dela toate 4 biserici, în glas solemn vestesc începerea actului solemn.

Românii vin în șire duple, disciplinați, cum ziceau unii Maghiari, către biserica maghiară în frunte cu preoții D. P. Decei, Octavian Albani și avocatul din loc Dr. A. Russu. Sunt de față cam 700—800 Români. Ajungând și intrând în biserica spațioasă reformată, la locul rezervat anume, cu venirea Il. Sale dlui comisar guvernial și anturașul său, se începe actul solemn.

Reformații cântă „Impărate ceresc”, care toți îl ascultă în picioare.

Sfârșindu-se cântarea păsește la masa Dlui preotul bisericii lului de Visky și într'o vorbire clasică, calmă și sinceră desfășură ideile cari au determinat conducătorii naturali ai poporului din Band, — a face începutul acestei apropieri și înfrățiri.

Spune — că nu vreau să iee biserica, legea și obiceiurile românești, le lasă intacte căci văd că Români le păstrează cu sfințenie. Vreau numai o înțelegere sinceră, o apropiere frățească din care să rezulte la urma urmelor bi-

nele acestei comune, al locuitorilor fără considerare la naționalități ori confesiuni, doresc promovarea binelui obșteș și a țării mame. Roagă cei prezenți ca ascultând manifestul primaoară în limba maghiară, să-și facă observările eventuale. Cetit fiind acesta, se aprobă în deplin. Depășind oratorul Visky, păsește pe amvon preotul ortodox Octavian Albani, în glas sonor, bărbătesc, agrăiește Il. Sa d. comisar, publicul ales, precuri și obșteș maghiară, română în număr de 2000 suflete. Expune că preoții, conducătorii acestui popor blând, credincios către patrie și luminatul înălțat împărat-rege, au ascultat glasul vremii, au întins mâna de frate poporului maghiar — căci ei ne-au chemat la acest praznic — nu ne-am îmbiat.

Accentuiază credința proverbială a poporului, devotamentul și simțul de jertfă pentru patria strămoșească, zice că însufletirii și abnegațiunei ivorite în urma prezentului epocal, mult grăitor — este a se atribui această serbare înălțătoare de inimi.

Crede că acest moment istoric nu numai aici la masa Dlui Christos va rămânea, — unde s'a subscris manifestul din partea Maghiarilor — ci va fi introdus în arterele vieții publice, ca să rezulte și poporului românesc mult dorita răsplată și să se dea în fine drepturile cardinale după cari de atâția secolii așteaptă.

Asigură Il. Sa de sinceritatea expuselor sale crede că tot cu aceeaș sinceritate și dorire de

viața — pentru că nu a fost cine să le dea răniților primul ajutor.

Ceea ce s'a desfășurat dinaintea ochilor săi fizici l'a zguduit cu desăvârșire, infiltrându-i un simț de groază — și atunci a născocit el ideea, că soldații, cari se luptă pentru patrie, *trebuie împărțuși de ajutor sanitar sistematic.*

Cartea sa „Un souvenir de Solferino” a fost un apel de această natură către omenime. Apelul său a cucerit toate inimile nobile. Toate propunerile lui Dunant au fost primite, așa că toate statele au hotărât, ca ambulantele, spitalele militare, medicii, personalul de îngrijire, cât și persoanele particulare, cari îngrijesc de răniți să fie inviolabile.

În 1906 convenția de la Geneva a fost revidată, când s'a decis, că și războiul maritim se bucură de aceleași drepturi ca și cel de pe uscat.

Îngrijirea voluntară a bolnavilor e depusă în mâinile „Crucei roșii”, carea consideră toată omenimea ca o singură și mare familie, după cum a numit-o însuși Henric Dunant.

Îngrijirile sanitare de războiu, spitalele de rezervă, lazaretele, ambulantele, medicii, soldații sanitari, surorile de caritate, locurile de pansare, medicamentele, precum carele pentru transportarea răniților, au menirea de a da în caz de războiu primul ajutor răniților.

Chiar și în timp de pace își dezvoltă „Crucea roșie” binefacerea sa umană, așa în cazuri de epidemii (boale lipicioase cum e de ex. holera etc.) în cazuri de foamete și sete, la cutremuri de nămant și alte întâmplări catastrofale, de cari e încercată viața omenească.

Cum își va dezvolta ajutorul său de binefacere societatea „Crucea roșie”, aceasta ne-au arătat războaiele din trecut (d. e. războiul din Balcani), care a izbucnit din vinovăția împărăției rusești. Noi cu toții trebuie să dăm după puțină oboseală noastră în favorul „Crucei roșii” și astfel prin contribuirea noastră alinăm durerile celor răniți.

Apelăm deci și noi la toate inimile nobile să contribuie care cu cât poate spre a spori mijloacele de acțiune ale „Crucei roșii”. Prin aceasta vom împlini nu numai o datorință umanitară ci și una patriotică, și chiar națională românească, pe câtă vreme e bine știut că în rândurile luptătoare în marele războiu de astăzi sunt atâția și atâția frați de sânge cari ca mâne vor fi îngrijiiți de crucea roșie fără deosebire de lege ori limbă.

Fiecare contribuitor este rugat a trimite cvota de ajutor la redacția uneia ori alteia din gazetele noastre românești.

Un medic militar activ.

P. S. Gazetele românești sunt rugate să reproducă acest apel.

Războiul. Lupte decisive

Germanii și Rușii.

Viena. — „Sonn und Mittagszeitung” primește dela corespondentul său de război următoarea informație:

Armata care înaintează în direcția nord-estică are un admirabil plan strategic. Cu mult optimism se așteaptă evenimentele decisive. Speranțele de până acum ale armatei noastre s'au împlinit întocmai. Ne asigură mult traducerea în faptă a planului nostru succesele aripei din stânga.

Berlin. — *Lupta dela Ortelsburg a fost una dintre cele mai însemnate și cu mai bun rezultat. Germanii au înfrânt acolo 5 corpuri de armată rusească și „Berliner Tagblatt” scrie că mai bine de 30.000 Ruși, între cari numeroși ofițeri, au fost făcuți prizonieri. Trupele germane au strătorat din 3 părți pe Ruși și i-au aruncat în mlaștinile dela Mazur.*

(Wolff). Statul major german confirmă că în luptele mari dela Hohenstein și Ortelsburg din Prusia de răsărit, au fost făcuți prizonieri 30.000 Ruși între ei și ofițeri de rang înalt.

Corespondentul de război al ziarului „Berliner Tagblatt” scrie: „Feciorimea noastră s'a luptat cu eroică jefire. Răniții voiau să se puie din nou în linia de foc pentru că sărbătorească din nou pe pământ străin ziua aceea dela Sedan. Contingentul de răniți la mâni și picioare este extraordinar de mare. Aproape toate răniile li le-au făcut șrapnelele. Ai noștri se poartă cu extremă bărbăție și dovedesc cea mai mare răbdare. Unul dintre răniți a povestit următoarele: „au fost zile când eram nevoiați să parcurgem 50 de kilometri pe cel mai nevoios teren, în continuu luptându-ne. Trăiam câte 4 zile numai cu pesmet și apă. Timp de 4 ore am stat în bătaia alor 44 tunuri rusești, trebuind să ne retragem, însă încurând cu puteri reîmprospătate am înaintat și am pus pe fugă pe dușmanul mizerabil.” — Alt rănit povestește: „de 5 ori, făcând cele mai mari eforturi, am luat ofensiva, lupta era cumplită, însă n'am descurajat și am atacat din nou, infundând pe mize-

rabili în mocirle și prin văi. În marea lor descurajare cercau să învețe a înota, dar fără să poată scăpa de moarte. Rușii au luat o peste hotare. Eri și azi (30 și 31 August) au sosit trupe proaspete cari au continuat să fugăriască pe dușman”.

Austro-Ungaria și Rusia.

Cartierul presei. *Armele noastre tot mai lămurit ne indică drumul izbânzii. În acest moment lupta decurge cu putere uriașe și favorabil pentru noi. Efectul veștilor cari vin de pe câmpul de război la cartierul presei este splendid. Ofițerii noștri povestesc că granațele rusești nu totdeauna au efect și trezesc în soldați dispoziție de voie bună. Cele trei armate dintre râurile Vistulei și Wieprz înaintează biruitoare spre Lublin, Cholm și Volinski, fără puțință de a le rezista. Pe zi ce trece îndelungatul război crează pentru noi o tot mai favorabilă situație și luptele de până acum dovedesc superioritatea calității soldaților și armelor noastre. Timpul e favorabil, atmosfera e temperată, nopțile nu sunt răcoase, iar ținuta trupelor noastre, cu toate marile osteneți din zilele acestea 5, e neșovălnică.*

Viena. — (31 August) „Fremdenblatt” scrie: *Deja sunt 6 zile dela începerea războiului mare cu Rușii. Ținuta trupelor noastre e admirabilă. De pe câmpul de războiu sosesc vești bune. Răniții cari se înapoiază povestesc adevărate minuni despre prestațiunile vitejești ale armatei noastre. La cartierul general domnește o bună dispoziție.*

„Neue Freie Presse” scrie: *azi a sosit următoarea informațiune despre situațiunea generală: lupta durează, și decurgerea ei mai departe o privim cu toată încrederea.*

Budapesta. — *Dela cartierul general se anunță: Trupele noastre de pe câmpul de război din nord persistă și pe mai departe în grea luptă. Spre meazăzi dela linia Lublin, Cronosta și Grubiesov în timpul cel mai apropiat se așteaptă momentul decisiv.*

Viena. — „Reichspost” primește dela corespondentul său de războiu:

bine al ameliorării sortii poporului se fac toate acestea.

Propune adresarea telegramelor de aderență către: cancelaria de cabinet a Maj. Sale, către Ex. Sa d. prim-ministru, către Ex. Sa d. ministru de interne Sándor János, către Ex. Lor arhiepiscopii români, Ex. Sa episcopul catolic și II. Sa episcopul reformat.

Se primește.

Depășind oratorul preot, vedeai în ochi lacrimile însufletirii, vedeai pe fetele sutelor și miilor gravitatea momentului.

Pășește la tribună II. Sa d. comite Szász, asigurând publicul și mulțumind preoților vorbitori în mod atât de clasic, cum că justele pretenziuni a Românilor cu încetul se vor împlini, căci ținuta deamănată a conducătorilor cât și a poporului e destulă garantă acum.

Roagă că dacă au fost deosebire de păreri și chiar unele neînțelegeri să le uităm, căci acelea au avut și au caracter de casă, când pacea și ordinea publică ni e garantată și când avem vreme a ne schimba părerile pro sau contra.

Mulțumită Dlui în aceste momente critice între noi nu există deosebire de rasă, nu de naționalitate, toți suntem fii credincioși ai țării deși Rușii dușmani socoteau aceasta ca sigur și în favorul războiului lor.

Mulțumită conducătorilor, temerea, neîncrederea față de poporul român s'a împrăștiat acum se vede credința și iubirea românului către țară și împărat-rege, acum dușmanii acestui popor amuțesc.

Să fie convins poporul român că se vor face, în timpul păcii apropiate, toate ca să se simtă

bine în scumpa țară, toate vor fi pentru ameliorarea sortii acestui blajin popor, a cărui psihologie a avut prilej în decursul carierei sale administrative de 32 ani, începând ca pretor etc. a o cunoaște.

Se subscrie după aceasta manifestul din partea membrilor maghiari.

Preotul Visky roagă publicul cât și mulțimea ca conform programei să se prezinte cu toții în biserica românească, unde va decurge adevăratul moment al înfrățirii.

Aici preotul-protopop D. P. Decei, cu cunoscuta vervă și istețime bine apreciată de orator expune adevăratul indemn al prăsnuirii, zice că credința către țară și patrie au făcut din flăcăii noștri veseli doinitori șoimi de munte, ca cu însufletire și vitejie rară să se însire sub drapelul sfânt al coroanei sfântului Ștefan.

Asigură pe cei prezenți — precum bine a zis fratele său în Christos în biserica maghiară că românul totdeauna a fost și va fi cu credință și iubire — cum numai Românul poate — către țară și înaltul său împărat.

Se scoală apoi impunător și Ilustrul domn comite și în limba românească fine o vorbire lungă, pătrunzătoare, despre poporul românesc, zicând la fine „că momentul cel mai frumos al vieții sale publice este acest prasnici de înfrățire”.

Vorbirea au avut un efect de nedescris. Strigăte de „trăiască” și „éljen” traversau zgudulitor cupola bisericii românești.

Și acum e momentul mai solemn. Pășește în talar preotul reformat și deși nu posedă abso-

lut limba românească, zice câteva ziceri curate, sonore, cerind ca să se cetească manifestul și să se subscrie din partea bărbaților de încredere români.

Manifestul îl cetește dr. A. Russu. Se primește și să subscrie în fine îl prevede cu siguranță Sa II. Sa d. comisar guvernial.

Visky îmbrătoșează protopopul și apoi preotul îl sărută creștinește. Ceilalți lăcrămând din mâna și întăresc votul depus înaintea altarului român, înaintea Sf. Treime, Comitele lăcrămează, toți sunt adânc emoționați când în tăceri mormântală se aude erupând:

„Așa să ne ajute D-zeu, Isten ugy segítse!”

La orele 1 p. m. să sfârșește solemnitatea sericească. La orele 1 și jumătate urmează banchet la „Concordia” a lui Egerházy, la amuzamentul maghiar și a lui „Deșteaptă-te Române”. Să țin toast etc. și festivitatea la orele 2 se sfârșește, trebuind d. comite să meargă cu automobilul încă pe seară le sediul Aind.

Luni am primit telegrama de mulțumire de cancelaria de cabinet, dela Ex. Sa d. ministru de interne și dela bunul nostru arhiepiscop Episcop Sa Ioan, cerind binecuvântarea cerului asupra acestui act solemn.

„Intru mulți ani Inalt Prea Sfințite Sărbătorim!”

Deie cel de sus să nu ne înșelăm în dreptul nostru așteptări, și să răsără rodul pentru acest popor negles și uitat de pe șesul frumoz al câmpiei Ardealului.

Bandul-de-câmpie, la 16/29 a Dlui 1914.

„Olteanul Octavian”

